

Spara tid på väg mot **SLÄTA VÄGGAR**

Det tar tid och är en smula besvärligt att spackla eller putsa en skrovlig vägg så att den blir slät och jämn. Det är betydligt lättare att limma fast gipsskivor på väggen. Och det är ganska billigt: cirka 75 kr per kvadratmeter färdig vägg.

De gamla väggarna var så ojämnta och skrovliga att det till och med samlades damm på dem.

Gör Det Själv

SVÄRIGHETSGRAD:

Du ska vara noggrann när skivorna monteras så att de hamnar i nivå med varandra.

TIDSÅTGÅNG:

Cirka 2 dagar plus torktid om rummet är 12–15 m².

PRISBILD:

Om inget oförutsett inträffar blir det cirka 75 kr/m².

För inte särskilt många år sedan blev det populärt att behandla väggarna i vardagsrum och allrum – och framför allt gillestugor – med strukturfärg och strukturputs. Färgen och det tunna putsbruket las på med grovmönstrad mållarrulle, och resultatet blev skrovliga väggar à la spansk bodega. Men vad gör man när man tröttnat på de skrovliga och dammsamlade väggarna?

Kan man ge sig på färgen med bandslip, skrapa och andra grova verktyg? Tja, visst kan man slipa eller skrapa väggen lite jämnare och sedan fullspackla den. Men ibland är strukturen så hård, att det tar en evighet och dessutom dammar det så mycket att man måste packa in sig från topp till tå med skyddskläder.

En betydligt enklare metod är att klä väggarna med gipsskivor. Det är dessutom en rätt billig lösning, som bör kunna utföras för cirka 75 kr per kvadratmeter.

Här använder vi 13 mm gipsskivor med försänkta spackelkanter. Skivorna finns i 90 cm och 120 cm bredd. Vi valde de smalare som är lättare att hantera när man arbetar ensam. Nackdelen är att det blir flera skarvar som ska spacklas.

Krav på väggen

Skivorna kan limmas på alla väggar som är rena, torra och fasta. Om ytan inte är fast får gipsbruket, som vi limmar med, inget fäste. Skulle någon del av en vägg vara slät kan den strykas med kakelfix så att gipsbruket får bra fäste.

Förberedelser

Det första du bör göra är att kontakta en elektriker för undersökning om hur strömbrytare och väggutag ska flyttas, och om de ska monteras utanpå de nya gipsskivorna eller försänkas. Även om du har kännedom om elsystemet bör du överlåta arbetet till elektrikern.

En ev. tapet ska tas bort liksom lös puts. Svag puts och sugande ytor bör behandlas med primer.

Om någon del av väggarna är slät, t.ex. målat trä, kan gipsbruket inte fästa ordentligt. Gör ett prov med en liten bit gipsskiva, som ska sitta över natten med en klick gipsbruk. Om den inte sitter hårt fast stryks först väggen med primer och kakelfix som får hårda.

Foderlisterna kan återanvändas om du tar bort dem försiktigt. Driv igenom spikarna så spricker inte träet när listerna tas bort.

2 Bryt försiktigt bort foderlisterna med kofot och brytjärn. Det finns ingen anledning att kassera dem för de kan återanvändas. På nästa uppslag finns en ritning som visar hur de ska monteras.

VIKTIGT

Varför har tapeten lossnat?

Om tapeten på sina ställen har släppts från väggen, kan det vara ett tecken på att något är galet. Det kan ju vara fukt som fått tapetklistret att lösas upp. Om du misstänker att det finns fukt i väggen, så får du inte sätta upp gipsskivorna. Det kan förvärra skadan om fukten stängs inne och resultera i svampangrepp.

1 Ta bort fönsterbänkarna – om det ändå är dags att byta ut dem. Med kofoten bryter du också loss socklarna, men gör det försiktigt så att de kan återanvändas när gipsskivorna har satts på plats. Ta bort elkontakter.

3 Om tapeten sitter lös någonstans så ska den tas bort, för en lös tapet duger inte som underlag för gipsskivorna. Stick in en spackel bakom tapeten och skrapa bort den. Sitter den hårt fast, kan den få bli kvar på väggen.

4 Ta en tegelsten eller betongsten och slipa bort de största knopparna på väggen. Då blir det lättare att få in gipsskivan mot väggen och det kommer inte heller att gå åt så mycket gipsbruk.

Skivorna monteras

Det är hur lätt som helst att limma fast gipsskivorna på väggen. Du lägger bara några klickar gipsbruk på baksidan av skivan och trycker den hårt mot väggen – och sedan sitter den. Innan gipsbruket stelnar kan skivan monteras så att den kommer i nivå med övriga skivor och så att den står lodrätt.

Hur stora klickar du ska lägga på beror på underlaget. Om väggen är någotsånär jämn lägger du på flera små klickar – se bild 2. Om väggen är mycket ojämn lägger du på större klickar och konsistensen ska vara tjockare (som gröt ungefär).

Skivorna kan fästas med avstånd på upp till 2,5 cm från väggen.

VERKTYG

Lättare att få starka hörn. Med ett specialverktyg för montering av hörnprofiler blir det mycket lättare att fästa hörnprofilerna. Varje gipsskivetillverkare har egna specialverktyg. Köp verktyget där du köper gipsskivor.

En ställinjal med vinkel är till stor nytta när du skär skivorna.

1 Skär gipsskivorna så att det är lite luft mellan dem och golvet respektive taket. Skivan bör vara 10–15 mm mindre än takhöjden. Skär genom kartongen på ena sidan, bryt skivan bakåt och skär igenom kartongen från baksidan.

Slå fast gipsskivan med lätta slag med gummiklubba på en tråkloss.

4 Du kan ställa gipsskivan på plastkilar eller små klossar som håller avståndet till golvet. Tryck fast skivan på väggen eller slå lätt med gummiklubba på en kloss som du håller mot skivan. Du ska inte slå direkt på gipsskivan.

2 Lägg ut ett antal klickar gipsbruk på baksidan av skivan med ett avstånd på 20–30 cm. Bruket ska användas inom en timme från när det blandades.

VIKTIGT! När du blandar bruk ska hinken alltid vara ren och väl sköljd.

5 Kontrollera fortlöpande med ett långt vattenpass att skivan hamnar lodrätt. Vänd passet vågrätt så ser du om skivan kommer i nivå med de andra skivorna. Undvik breda fogar.

Foder och socklar

För att renoveringen inte ska skena iväg ekonomiskt är det klokt att återanvända både socklar och foderlister – ja, kanske även smyglistor, om sådana finns. Därför är det viktigt att du tar bort dem så försiktigt som möjligt. Men de nya gipsskivorna har ökat väggens tjocklek, och det innebär att foderlisterna inte kan fästas på både karm och gipsskiva på en gång. Därför börjar vi med att fästa en övergångslist på karmen. Senare kan vi fästa foderlisten i både gipsskiva och övergångslist. Liknande lösningar kan användas även runt fönster.

1 Börja med att mäta avståndet från gipsskivan till karmträet. Fäst sedan en list med lim och skruvar på karmen så att den utjämnar avståndet. Dra in listen 2 mm så skapar du en naturlig profil på karmen. Fäst listen med skruvar eller spikar.

Foderlisten fästs ett par millimeter från kanten på övergångslisten.

2 De gamla foderlisterna monteras. Lägg märke till att de lodräta listerna inte får dras för långt åt sidorna, för då kan du inte få den vågräta listen att passa mellan de lodräta. Det kan därför vara klokt att börja med den övre vågräta listen.

3 Tryck in skivan ordentligt mot väggen. Gipsbruket ska vara så fast att klickarna inte glider ner längs skivan när du ställer den på högkant.

6 Mellan fönsterkarmen och gipsskivorna på innerväggen kan du limma fast en remsa av en skiva som en sorts fönstersmyg. Låt bruket härda över natten. Nästa dag fäster du en hörnprofil över skarven mellan smyggen och väggen.

Efter monteringen

I stället för armerad glasfibertejp kan du använda papperstejp.

1 Skarven mellan gipsskivorna bör vara cirka 2 mm bred. Då finns det plats för att skapa en armerad fog. Fäst en självhäftande glasfiberremsa över fogen. Det går även bra med papperstejp.

2 Fördela spackelmassa över fogrensorna. Lagg inte på för mycket i sänder och dra av överflödigt fogmassa. Räkna med att finspackla minst två gånger. Slipa lätt till sist, men då måste fogmassan ha hårdnat och vara torr.

MATERIAL

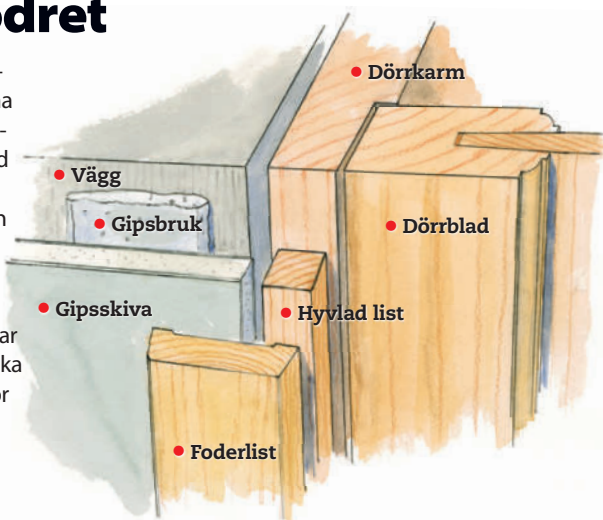
Den sista finishen. Gipsskivor är det idealiska underlaget för nästan all ytbehandling när vi talar om väggar. Du kan med andra ord skapa det intryck du själv vill. Sätt upp tapet, måla, limma fast glasfiberväv eller sätt kakel på skivorna. I regel krävs det att skivan först stryks med en primer för att den inte ska suga ut all fukt ur limmet, klistret, kakelfixet etc.

3 När du har både spacklat och slipat färdigt grundar du med grundfärg eller primer. Vi beslöt att sätta upp fin glasfiberväv och det kräver en väl grundad vägg som inte suger ut fukten ur klistret. Efteråt ska väven målas vit.

Det nya fodret

Så här kommer det antagligen att se ut även hemma hos dig, om du sätter gipsskivorna på väggarna med gipsbruk. Mät avståndet mellan den nya gipsskivan och den gamla dörrkarmen. Välj en hyvlad furulist med mått som passar eller hyvla till en list. Här har vi lagt på cirka 15 mm tjocka klickar gipsbruk och därför passar en 15 x 27 mm list perfekt som underlag att fästa foderlisten på.

DETTA HAR ANVÄNTS

Material

13 mm gipsskivor:

- 90 cm breda gipsskivor

Dessutom:

- Gipsbruk
- Hörnskyddsprofiler
- Armeringstejp eller spackeltejp
- Spackelmassa till gipsskivefogarna
- Primer och färg, ev. tapet eller väv
- Utjämningslister (vid dörrar)

Specialverktyg

- Monteringsverktyg för hörnprofiler